

«بامحوریت جهاد تبیین»

سلسله نشست های راویان مکتب حسینی

وژره مبلغان اعزامی ماه محرم ۱۴۰۱

سخنران: حجت الاسلام و المسلمین دکتر سعید روستاآزاد

معاون فرهنگی و تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی

موضوع: ضرورت توجه به مهارت، فن و محتوا در عرصه جهاد تبیین

اهم مباحث مطرح شده

✓ قرآن کریم «تبیاناً لكل شیء» است و درعین حال شأن تبیین به نبی اکرم (ص) و امامان معصوم (ع) اعطا شده است و این نشان از اهمیت بحث تبیین می باشد.

✓ در جهاد تبیین توجه به آیه شریفه (فلا تطع الکافرین وجاهدهم به جهادا کبیرا)، راهنمای بسیار خوب و اساساً راهبردی روشن در این زمینه است. چه ضمیر «به» به قرآن برگردد و چه به «عدم اطاعت» از کفار.

وقتی «جهاد» به «تبیین» اضافه می شود بار معنایی خاصی پیدا می کند و این تبیین در مقابل اصحاب زر و زور و تزویر، با سختی هایی همراه می شود و تلاش مضاعفی را می طلبد و این مفهوم مهم توسط رهبری عظیم الشان، در ادبیات سیاسی و فرهنگی کشور وارد شده است.

✓ برای موفقیت در عرصه جهاد تبیین، لازم است در کنار محتوای صحیح و دقیق، از فنون و مهارت های لازم نیز بهره برد و در این دوره سعی شده است به این امور پرداخته شود.

✓ جهاد تبیین به معنای کتمان مشکلات و یا توجیه کاستی ها نیست، بلکه به معنای تبیین حقایق انقلاب است، تبیین عنایات حق تعالی به این نظامی است که بعد از ۴۳ سال تهدید و تحریم، همچنان روی پای خود ایستاده است و به تعبیر قرآن کریم: «ان تکنوا تالمون فانهم یالمون کما تالمون وترجون من الله ما لا یرجون».

مهم ترین هدف دشمن، ایجاد یأس و نومیدی از طریق تحقیر و استخفاف ملت است و این همان سیاست فرعونی است که اگر اتفاق افتاد، تبعیت و اطاعت از طاغوت نیز رخ می دهد. قرآن می فرماید: «فاستخف قومه فاطاعوه».

✓ امیدواریم این دوره بتواند شما مبلغین عزیز را برای حضور فعال و اثرگذار در عرصه جهاد تبیین یاری کند.

سخنران: حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمدعلی رنجبر
استاد حوزه و دانشگاه

موضوع: بررسی صحنه درگیری ایران و آمریکا در اَبَرچالش تمدنی راهبردی

اهم مباحث مطرح شده

- ✓ در آستانه ماه محرم و سالگرد قیام عظیم عاشورا، می خواهیم راوی روایت کربلایی شویم که صحنه نبرد حق و باطل بود.
- ✓ بعد از نبرد کربلا، نبرد دوم، نبرد روایت ها بود، نبردی که جانانه امام سجاد (ع) و زینب کبرا (س) روایت غلط یزید از کربلا را به چالش کشیدند و روایت حق را ارائه کردند. این نبرد نیز دارای اهمیت ویژه ای است؛ چراکه ممکن است شما فاتح میدان باشی، اما در نبرد روایت ها شما را مغلوب جلوه بدهند.
- ✓ اگر کسی فقط صحنه عاشورا را مشاهده کند، ممکن است شکست ببیند؛ اما اگر راوی کمی کلان تر ببیند و روایت کند و آنچه در کوفه و شام و بعدها در تاریخ اتفاق افتاد، به صورت کلان دیده و با یک نگاه ماهواره ای این حماسه عظیم روایت شود، چیزی جز فتح و پیروزی نخواهد دید.
- ✓ اگر انقلاب اسلامی را ماهواره ای نگاه کنید، می بینید این حادثه در قلب جزیره جهانی (مجموع آسیا، اروپا و افریقا) واقع شده و این نقطه دارای اهمیت فوق العاده ای است و به همین دلیل است که بیش از ۴۳ سال کمر به دشمنی با انقلاب بسته اند. این منطقه، به سه دلیل اهمیت فوق العاده ای دارد: (۱) «دسترسی» به آسیا، اروپا و افریقا؛ (۲) «ترانزیت»، چراکه خاورمیانه ما در آبراهه های راهبردی است: تنگه هرمز، تنگه باب المندب، کانال سوئز، تنگه جبل الطارق، تنگه بسفر و تنگه داردانل؛ (۳) بازدارندگی راهبردی. مثلاً در مورد «دسترسی» و «ترانزیت»، یکی از تعاملات خوبی که در این ماهها اتفاق افتاده، مسیر تجاری سن پترزبورگ و چابهار است که اهمیت فوق العاده ای دارد. یا احیای جاده ابریشم نیز در قالب همین «دسترسی» و «ترانزیت» قابل بررسی است و درآمد ما از ترانزیت شمال - جنوب و شرق غرب، ✓ درآمد فوق العاده ای خواهد بود.
- ✓ در صحنه جهانی و عرصه تعاملات و قراردادهای بین المللی در این ماه ها و روزهای اخیر، اتفاقات مهمی با محوریت ایران اسلامی افتاد، اما طرف مقابل با هشتک حجاب اجباری، تمام این دستاوردها را به حاشیه راندند و این، صحنه جنگ روایت هاست.
- تعیین یعنی سهم درگیری جبهه حق و باطل و بازنمایی کلان پروژۀ جبهه حق و کلان پروژۀ جبهه باطل و مصادیق و نمادها و نموده های این دو در زمان فعلی را درست بیان کنیم. در این درگیری، قلب و پیشران جبهه کفر و طاغوت ✓ در زمان فعلی، آمریکاست و در مقابل نیز ایران و انقلاب اسلامی آن، یک کشور و پدیده خاص است. درگیری بین این دو نیز یک تقابل عادی نیست، بلکه یک جنگ تمام عیار ترکیبی است که شامل حوزه های نظامی، امنیتی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی می شود. ایران اسلامی، مخالف وضع موجود جهانی است و طبق آیات متعدد، ما موظف هستیم با طاغوت مقابله و مبارزه کنیم.

سخنران: حجت الاسلام و المسلمین مهدی ابوطالبی معاون پژوهش مؤسسه امام خمینی (ره) موضوع: دستاوردهای معنوی انقلاب

اهم مباحث مطرح شده

- ✓ موضوع مهمی که در جهاد تبیین باید مطرح شود، بحث انقلاب اسلامی است، اعم از ماهیت انقلاب - چه تحولات قبل و بعد انقلاب و چه فعالیت های دشمن در عرصه جنگ شناختی - برای زیرسؤال بردن انقلاب اسلامی.
- ✓ در این جلسه می خواهیم چند نکته روشنی عرض کنم که خیلی مهم است و در گام بعد، در صورت اقتضای وقت، به بحث دستاوردهای معنوی نیز خواهیم پرداخت.
- ✓ دو مقدمه در ابتدای بحث عرض می شود: نکته اول، باید در کارآمدی هر نظامی، عملکرد آن را براساس سه مولفه «اهداف»، «ظرفیت ها» و «موانع» آن نظام سنجید. نکته دوم، توجیه بی جا نکنیم و نقض ها و مشکلات را نه انکار کنیم و نه بی خود و بی ربط توجیه کنیم.
- ✓ اما در فضای جامعه امروز، سه مدل تحلیل نسبت به انقلاب وجود دارد:
  - ۱) مقایسه انقلاب با قبل از آن: در این نگاه «بزک پهلوی» و «تطهیر شاهنشاهی» - که در فرمایشات مقام معظم رهبری هم آمده بود - بیشتر دیده می شود. این مقایسه را به شکل های مختلف و در موضوعات مختلف مطرح می کنند. در این بخش، به دلایل و شواهد و آمارهای روشن و با وجود همه مشکلات موجود، قطعاً وضع ما بهتر است و در بسیاری از حوزه ها اصلاً قابل مقایسه نیست. اطلاعات و آمار مربوط به این حوزه، ان شاء الله تقدیم می شود و ما در این مواجهه، مستندات متقنی داریم.
  - ۲) مقایسه انقلاب با کشورهای دیگر: مثلاً می گویند چهل سال قبل کره، سنگاپور و ... کجا بودند، به کجا رسیدند و ما به کجا رسیدیم؟! در این مدل مقایسه، معمولاً مغالطاتی صورت می گیرد؛ از جمله اینکه نقطه قوت یک کشور را با نقطه ضعف ما قیاس می کنند مثلاً در مورد کره، گوشی و ماشین های آن را با ما قیاس می کنند، اما تا حالا دیدید کسی پزشکی ما را با پزشکی کره مقایسه کرده باشد؟ یا گفته باشد هفتاد درصد جوانان کره دوست دارند از کره مهاجرت کنند...؟ اینها را هیچ وقت نمی گویند. در حالی که ما نقاط قوتی داریم که اصلاً کره آنها را ندارد؛ به عنوان نمونه، همین الان در شاخص های متعددی، به شهادت آمار جهانی، ما جزء چند کشور برتر جهان هستیم.
  - ۳) مقایسه وضع امروز با جامعه ایده آل و آرمانی: می گویند شما بنا بود عدالت علوی را جاری کنید، امیدها و وعده هایی به مردم دادید و الان جامعه ما کجاست؟! در این مدل، باید بپذیریم که با جامعه آرمانی خودمان فاصله داریم، اما برای رسیدن به آن ایده آل، باید پنج گام را به تعبیر مقام معظم رهبری برداریم: ۱) اصل انقلاب اسلامی؛ ۲) طراحی نظام اسلامی؛ ۳) دولت اسلامی؛ ۴) جامعه اسلامی؛ ۵) تمدن اسلامی. ما گام اول را خوب برداشتیم و در زمینه دولت اسلامی کارهایی کرده ایم، اما هنوز دولت اسلامی محقق نشده است. نکته مهم این است که دشمن می خواهد بگوید شما اصلاً اشتباه کردید انقلاب کردید. البته این مطلب القائی نادرست است؛ چراکه خیلی اتفاقات مثبت افتاده است و اکنون به جای اینکه اصل حرکت را زیر سؤال ببریم، باید تلاش کنیم که نقایص را برطرف کنیم.
- ✓ باید دقت شود که الان در مقابل تفکر امام، دو تفکر در جامعه و حتی در حوزه های علمیه دارد مطرح می شود. امروز نیز «اسلام اجتماعی» در مقابل «اسلام سیاسی» حضرت امام و ایده «اسلام رحمانی» در مقابل «اسلام انقلابی» دارد مطرح می شود.
- اما در مورد دستاوردهای فرهنگی و معنوی، علی رغم ضعف ها و کاستی های دستگاه های فرهنگی، کارهای بسیاری در حوزه فرهنگ و معنویت انجام شده است که اگر اینها نبود، وضع ما به مراتب بدتر از وضع موجود بود. ما در حوزه فرهنگ ادبیات فارسی و ادبیات دینی، دستاوردهای چشمگیری داشتیم. میزان خرید کتاب و فرهنگ کتابخوانی در عصر انقلاب با قبل از انقلاب، غیر قابل مقایسه است. تولید ادبیات دینی نظیر داستان، رمان، نشریات مذهبی و دینی و نیز تولید و انتشار هزاران اثر وزین و ارزشمند غیرقابل انکار است. در عرصه هنر دینی، تولید فیلم ها و سریال های فاخری نظیر سریال امام علی (ع)، سریال ولایت عشق، سریال یوسف پیامبر، سریال مختار و... و فیلم های سینمایی (چه در عرصه دفاع مقدس و غیره) کارهای بزرگی صورت گرفته است. همین رادیو معارف الان مخاطب میلیونی دارد. در عرصه مباحث قرآنی، صدها هزار نفر حافظ قرآن و وجود هزاران مرکز و مؤسسه قرآنی، از جمله اتفاقات مهم بعد از انقلاب بوده است. در عرصه بین الملل، اقبال میلیون ها نفر به مذهب و مکتب تشیع، نیز از آثار فرهنگی و معنوی انقلاب اسلامی است و جناب آیت الله اعرافی، چند سال قبل اشاره می کردند که فقط طلاب جامعه المصطفی بیش از پنجاه میلیون نفر را شیعه کرده است. اینها بخشی از دستاوردهای عظیم فرهنگی و معنوی انقلاب اسلامی است.

سخنران: حجت الاسلام والمسلمین دکتر رضا مهکام
استاد حوزه و دانشگاه

موضوع: تکنیک های مؤثر در مواجهه میدانی در عرصه جهاد تبیین

اهم مباحث مطرح شده

- ✓ در این جلسه به «ویژگی های شخصیتی»، «ابزارها» و «تکنیک های مؤثر» در جهاد تبیین خواهیم پرداخت.
- ✓ ویژگی های شخصیتی لازم برای جهاد تبیین، عبارتند از: «آگاهی لازم در حد جهاد تبیین»، «صبر و بردباری»، «خلاقیت و خوش فکری»، «خوش خلقی»، «بصیرت بالا»، «وظیفه گرایی»، «انعطاف پذیری».
- ✓ ابزارهای جهاد تبیین نیز مختلف است که در یک دسته بندی کلی به سه دسته «گفتگو»، «نوشتاری و مکتوب» و «رسانه ای» تقسیم می شود.
- ✓ اما بحث تکنیک های لازم و مؤثر در جهاد تبیین، از دو محور پیش گفته مهم تر است که عبارتند از: «گوش دادن فعال»، «هم خوانی ارتباط»، «ابراز وجود» و «کنترل خشم».
- ✓ «گوش دادن» غیر از شنیدن و غیر از گوش دادن معمولی است و از امام علی (ع) نقل شده که: «تعلم حسن الاستماع کما تتعلم حسن القول ولا تقطع علی أحد حدیثه». گوش دادن فعال مستلزم اموری است:
  - توجه کردن (که شامل توجه درونی و توجه بیرونی است، یعنی به گوینده نشان دهید که گوش می دهید؛ مثل تماس چشمی، سر تکان دادن و گفتن برخی کلمات مثل آهان، خب و ...)، سؤال کردن، بازگویی مطالب شنیده شده با کلمات خود، به صورت خلاصه و در نهایت باز خورد (که باید سه ویژگی داشته باشد: فوری باشد، صریح باشد و محترمانه باشد).
- ✓ تکنیک دوم، هم خوانی ارتباط است. ارتباط مؤثر یعنی رابطه مبتنی بر «هماهنگی» بین زبان بدن و زبان دهان، «سازگاری» اجزای ارتباط و تمایل به گفتگو، «توافق» در موضوع گفتگو و «پیوستگی» ارتباط و استمرار ارتباط کلامی به منظور «نفوذ در دیگران»، «متقاعد کردن دیگران» و «مدیریت مقاومت دیگران» است. اموری نیز تسهیل کننده این ارتباط است؛ نظیر: پذیرش و ارتباط، ابراز علاقه مندی، ابراز احساسات، مثبت نگری و مثبت گویی و مثبت اندیشی، تلاش برای درک نیازهای فرد مقابل، توضیح خواستن برای روشن شدن موضوع، خلاصه گویی، رفتارهای غیر کلامی مناسب.

سخنران: جناب آقای محمد لسانی

استاد سواد رسانه

موضوع: آشنایی با شگردهای رسانه ای دشمن در حوزه جهاد تبیین

اهم مباحث مطرح شده

- ✓ در این جلسه، تمرکز بحث روی روایت است و اینکه شگردهای رسانه چگونه در خدمت روایت، کلان روایت و فراروایت و ضد روایت قرار می گیرد.
- ✓ روایت ها بنا بر زاویه های مختلف، گوناگون هستند و برای روایت دقیق، باید درست «جایابی» کرد تا بهترین زاویه روایت را داشته باشیم.
- ✓ یکی از مشکلات ما در روایت، این است که روایت ما با موضوع پیوستگی دارد، نه رویداد. در رویداد، زمان مهم است. روایت دقیق و به هنگام در رویداد مهم است.
- ✓ خرده روایت مقطعی است و جریان رسانه ای به راحتی آن را می تواند ایجاد یا پاک کند، اما کلان روایت این گونه نیست. قوت ما به این است که کلان روایت را شناسایی کنیم و خرده روایت ها را ذیل آن مطرح کنیم. هدف از خرده روایت ها باید جا انداختن کلان روایت باشد.
- ✓ پادروایت نیز بحث مهمی است. ما در روایت باید حواسمان به آن باشد و باید در به کارگیری مفاهیم و حتی الفاظ، دقت لازم را به خرج داد تا طرف مقابل نتواند به راحتی یک پادروایت بسازد.
- ✓ اما فراروایت آن چیزی است که ماندگار است. قوت ما این است که کلان روایت ها را تبدیل به یک فراروایت کنیم.
- ✓ شگرد اول رسانه ای، عبارت است از «رویدادگزینی»، «مسئله پروری» و «روایت سازی». ما در جهاد تبیین به این مثلث باید دقت کنیم.
- ✓ شگرد رسانه ای دوم، توجه به ارزش های خبری و اطلاعاتی است. شش امر را یادتان باشد: شهرت (مثل استفاده از سلبریتی ها)، شگفتی (مثل مادر پنج شهید)، درگیری (مثل حوزه های مقابله با فساد یا ناکارآمدی)، دربرگیری (اموری که بر عموم مبهم شده است، مثل متروپل)، تعداد (اموری که هم عدد دارد و هم فراوانی دارد)، مجاورت (مثل حادثه مدرسه افغانستان).
- ✓ شگرد رسانه ای سوم، دادوستد است. ما از مخاطب مَنبر تا کاربر مَنبر را چقدر به هم پیوند داده ایم؟ میدان واقعی را باید بتوانیم با میدان رسانه ای پیوند بزنیم، مثلاً پویش برای کمک به زلزله زدگان مصداق همین دادوستد است.

✓ اما خطوط هجمه رسانه ای دشمن هم عبارتند از:

- ۱) تمسخر: معمولاً هر شنبه کلیپ و کارهایی راجع به ائمه جمعه منتشر می شود؛
- ۲) ترویج اسلام امریکایی و انگلیسی؛
- ۳) الگوسازی: مثل سرمایه گذاری دشمن روی برخی سلبریتی ها؛
- ۴) تغییر سبک زندگی؛
- ۵) حقوق زنان؛
- ۶) بهره برداری از آسیب-های اجتماعی؛
- ۷) قومیت-گرایی؛
- ۸) نافرمانی مدنی؛
- ۹) حمایت از معترضین؛
- ۱۰) ایجاد ناامیدی نسبت به آینده؛

✓ دوران جدید را دوران «پساحقیقت» می نامند. یعنی احساسات مردم توسط پیام های رسانه ای، از واقعیت پیشی می گیرد. در این دوره، انسان رسانه ها میدان داری می کنند و سردبیری در رسانه حذف می شود. در این فضا، دروغ به صورت ساختاری تولید و منتشر می شود.

✓ برای فعالیت در جبهه رسانه ای موجود، باید ویژگی هایی داشت که این ویژگی ها از فرمایشات حضرت آقا اخذ شده است و ما آنها را با نام «جبهه تو» مخفف کردیم که عبارتند از: جمعی کار کردن؛ بُنیه را افزایش دادن؛ هیئت اندیشه ورز داشتن؛ هجومی بودن؛ توان ها را فعال کردن و تاراندن دشمن؛ ورود مبتکرانه.

سخنران: دکتر مهدی صفری
معاون دیپلماسی و اقتصاد وزارت امور خارجه
موضوع: ظرفیت های اقتصادی در حوزه دیپلماسی

اهم مباحث مطرح شده

- ✓ نکته اول اینکه دولت به جدّ به دنبال برجام هست، البته با قید تأمین منافع ایران اسلامی. اما نکته مهم این است که این دولت مباحث اقتصادی کشور را اصلاً به برجام گره نزده است.
- ✓ سیاست دولت، توجه و ارتباط با همسایگان به عنوان اولویت اصلی در عین توجه ویژه به آفریقا و آمریکای لاتین و آسیای دور است.
- ✓ سیاست اقتصادی ما مبتنی بر اموری است که عبارتند از: «صادرات»، «واردات هوشمند»، «انتقال تکنولوژی نرم افزاری»، «صدور خدمات مهندسی»، «تقویت شرکت های دانش بنیان»، «سرمایه گذاری کشورهای خارجی» و «ترانزیت و حمل و نقل».
- ✓ در حال حاضر در کشورهای مشترک المنافع عراق و...، صدور خدمات مهندسی نظیر ایجاد کارخانه فولاد، ایجاد جاده و تونل و... را داریم.
- ✓ در بحث صادرات برای شرکت های دانش بینان تا این هفته ۶۵۰ شرکت ثبت شده و در حال رایزنی برای صدور محصولات آنها هستیم.
- ✓ در بحث سرمایه گذاری کشورهای چین، روسیه، عراق و افغانستان از جمله کشورهایی هستند که فعال شده اند.
- ✓ در حوزه ترانزیت و حمل و نقل، بحث کریدور شمال - جنوب در دستور کار هست و به نوعی عملیاتی نیز شده است و اولین ترانزیت قطاری انجام شد و بناست ۵۰ میلیون تن زغال سنگ ترانزیت شود. در صورت استفاده کامل از این ظرفیت، حداقل تا ۳۰ - ۴۰ میلیارد درآمد برای کشور خواهد داشت.
- ✓ رابطه اقتصادی با ترکمنستان: ۸۵ و با ازبکستان: ۱۲۲ و با قزاقستان: ۶۵ و با قرقیزستان: ۴۰ تا ۵۰ رشد داشته است. سفر اخیر آقای پوتین به کشور، منجر به امضای پروژه های متعددی شد که فعلاً حدود ۵۰ میلیارد رقم آن است.
- ✓ در زمینه صادرات، مثلاً می توان به قرارداد ما با روسیه اشاره کرد که در یک قلم، در موضوع ۱۴۰ کاتالیست قرارداد بستند و از این حجم داشته مواد لازم برای پتروشیمی، متعجب بودند. یا می توان به بحث تعمیر هواپیماهای روسی اشاره کرد که البته همه اینها از برکت تحریم ها و خودکفایی و خوداتکایی ظرفیت های داخلی است.

✓ در مورد قزاقستان در کنار بحث تأمین غذایی (جو، گندم، روغن و...) سوآپ نفت شروع شده که بشکه ای ۳ تا ۵ دلار برای ما آورده دارد. همچنین بهره مندی از معادن غنی در قزاقستان نیز از جمله تعاملات اقتصادی به شمار می رود.

✓ دوستان از بحث حذف دلار و یورو سؤال دارند. برای این حوزه نیز تدابیری شده است؛ مثلاً برخی کشورها نظیر کشورهای آمریکای لاتین و آفریقا، کود اوره که از محصولات پتروشیمی است را به شدت نیاز دارند که ما این را تأمین و در مقابل، کالاهای اساسی خود را وارد می کنیم. یا در مورد شرکت های دانش بنیان و محصولات پزشکی و داروهای سرطانی و پیام رسان ها و... ما در لبه تکنولوژی هستیم. همین الان با پیام رسان های خودمان با چند کشور سوئیف برقرار کردیم. داروهای خاص و ضدسرطان را به چند کشور مثل روسیه، برزیل و ونزوئلا صادر می کنیم. یا در اقدام دیگر در کشورهای ونزوئلا، برزیل، نیکاراگوئه و کوبا پالایشگاه گرفتیم و نفت را می بریم و پالایش می کنیم و می فروشیم و پولش را به صورتی وارد می کنیم. ما تهاتر با پاکستان را قطعی کردیم و سیب و انبه و برنج را در این پروسه داریم دنبال می کنیم.

✓ نکته مهم این است که همه این امور را بدون برجام و بدون FATF توانستیم انجام دهیم و این امور بخشی از پتانسیل خفته کشور بود.

سخنران: حجت الاسلام والمسلمین پناهیان

استاد حوزه و دانشگاه

موضوع: پاسخ به شبهات عمده در جهاد تبیین

اهم مباحث مطرح شده

- ✓ انسان‌ها چطور متقاعد می‌شوند که فلان پزشک را برای یک عمل جراحی حساس بپذیرند؟ اندیشمندان علوم انسانی، خیلی در این زمینه کار کرده‌اند و به مهارت‌های مهمی رسیده‌اند، این در حالی است که ما در حوزه علمیه، کمترین قدمی در این زمینه برداشته‌ایم.
- ✓ متأسفانه ضعف جدی حوزه این است که دین را نه تنها جذاب معرفی نمی‌کند، بلکه به نوعی نفرت‌انگیز معرفی می‌کند و زمینه دین‌گریزی پدید می‌آید.
- ✓ با مطالعه دانش‌های مختلف، به این نتیجه رسیده‌ام که با وجود قرآن کریم، هیچ نیازی به علوم و دانش‌های ارتباطی و تبلیغاتی نداریم؛ فقط کافی است از روش قرآن برای متقاعدسازی مخاطبین استفاده کنید.
- ✓ قرآن، خوب و بدها، خوبی‌ها و بدی‌ها، حقایق عالم و آنچه را باید بدان معتقد شویم را به خوبی «توصیف» می‌کند. شما ببینید قرآن برای اثبات معاد چند آیه دارد و چند درصد از این آیات برای معاد استدلال می‌کند و چند درصد معاد را توصیف می‌کند؟ باید بگویم حدود ۹۹ درصد از آیات مذکور، به توصیف معاد می‌پردازد.
- ✓ این در حالی است که ما در حوزه، درسی برای توصیف معاد نداریم. کتابی برای توصیف کفر و اصول آن نداریم... امام صادق (ع) می‌فرمایند: بنی‌امیه ایمان را آموزش می‌دادند و کفر را آموزش نمی‌دادند. قرآن حالات روحی و روانی و ویژگی‌های مؤمنان، کافران و منافقان را توصیف می‌کند. اساساً دانش قرآن، دانش توصیفی است و متأسفانه ما نمی‌توانیم توصیف کنیم؛ چرا که سال‌ها با ما کار کرده‌اند که استدلال کنیم.
- ✓ در مقابله و مواجهه با شبهات، گام اول این است که کاری کنیم که شبهه پدید نیاید و این با توصیف امکان‌پذیر است. شما وقتی یک حقیقت را توصیف می‌کنید، در متقاعدسازی قوی‌تر خواهید بود تا وقتی که استدلال بیاورید.
- ✓ توصیف کردن اصلاً کار ساده‌ای نیست و نباید آن را دست‌کم گرفت. یکی از راه‌های متقاعد کردن افراد به دینداری، شناخت قواعد حیات بشر است. چرا در حوزه جزوه سنت‌های تاریخی شهید صدر تدریس نمی‌شود؟! اینکه مقام معظم رهبری (دام‌ظله) فرمودند مقاومت هزینه دارد و سازش هم هزینه دارد، اما هزینه سازش از هزینه مقاومت بیشتر و بدتر است؛ اشاره به یکی از همین سنت‌های تاریخی حاکم بر بشر است.

نشست پنجم (جلسه دوم)

اهم مباحث مطرح شده

- ✓ مردم با کدام استدلال فلسفی یا کلامی ما می روند سراغ یک جراح؟! در مواجهه با شبهات، مثل قرآن عمل کنید و وقت اصلی خود را به توصیف اختصاص دهید.
- ✓ اولین برخورد در مقابله با شبهات، باید این باشد که درست توصیف کنیم که در این صورت اساساً بسیاری از شبهات به وجود نمی آید.
- ✓ دومین برخورد، این است که شبهه کننده را درست توصیف کنیم. قرآن می فرماید: «وَضْرَبْ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ...».
- ✓ سومین برخورد، این است که شما در اندیشه فردی که شبهه مطرح می کند، شبهه ایجاد کنید و مسلمات ذهنی او را به چالش بکشید. با نگاه به قرآن کریم، می بینیم که کفر به طاغوت، مقدم بر ایمان به الله شده است. مبلّغی که نتواند طاغوت را به چالش بکشد، در دعوت به ایمان نیز موفق نخواهد بود. اگر عقبه را بزنید، تازه چشم مخاطب باز می شود و می تواند خوبی های این طرف ببیند.
- ✓ مثلاً در حوزه حجاب، ما خوب عمل نکردیم و فرجام بی حجابی در غرب را به خوبی توصیف نکردیم و الآن درگیر مشکل حجاب هستیم.
- ✓ البته برخی شبهات نیز بعد از مراحل فوق، نیاز به پاسخ های مستقل دارند، اما باید اصل توان را برای امور پیش گفته اختصاص داد؛ همان گونه که قرآن کریم این طور عمل کرده است.
- ✓ نکته مهم دیگر، این است که مخاطب امروز نسبت به امور «اخلاقی»، «ارزشی» و... گارد دارد و این امور را واقعی نمی داند. در حالی که تمام گزاره های دین واقعی هستند. تمام دستورات دین پرده از حقیقت و واقعیت برمی دارند. ما باید به جایی برسیم که طلبه نماد حقیقت طلبی، واقع گرایی و عقل گرایی در جامعه باشد. باید این مطلب جا بیفتد که منافع انسان ها جز از طریق دین تأمین نمی شود و واقعیت دین یعنی تأمین منافع حقیقی انسان.

کاری از معاونت فرهنگی و تبلیغی

دقت تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

دفتر ارتباطات اسلامی و تبلیغات
معاونت فرهنگی و تبلیغی

بلاغ
مجله اطلاعیه‌ها و گزارشات